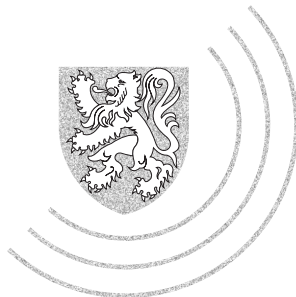

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

30 maart 2004

ONTWERP VAN DECREET

tot bekrachtiging van de decretale specifieke eindtermen voor het algemeen secundair onderwijs

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer Gilbert Van Baelen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren
Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Karlos Callens, de heer Julien Demeulenaere,
Gilbert Van Baelen, mevrouw Erna Van Wauwe ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van
Hauthem ;

mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer André
Van Nieuwkerke ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte
Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke,

mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Cis Schepens, André Denys, Bob
Verstraete ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den
Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Robert Voorhamme ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

2210 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming	4
II. Algemene bespreking	5
III. Artikelsgewijze bespreking	7
IV. Eindstemming	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid besprak op 25 maart 2004 het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de decretale specifieke eindtermen voor het algemeen secundair onderwijs.

I. Toelichting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming

De minister verklaart dat het Vlaamse Parlement op 18 januari 2002 het decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, het ‘zogenaamde themadecreet’ goedkeurde. Dit themadecreet bepaalt dat er voor het specifiek gedeelte van de opleidingen in het secundair onderwijs specifieke eindtermen worden geformuleerd.

Het decreet van 18 januari 2002 definieert specifieke eindtermen als doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een leerling van het voltijds secundair onderwijs beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren. De specifieke eindtermen worden vastgelegd voor het tweede leerjaar van de derde graad van de respectieve onderwijsvormen en worden verworven door middel van het specifiek gedeelte van een opleiding.

De minister vervolgt dat de specifieke eindtermen ingedeeld worden in decretale specifieke eindtermen en afgeleide specifieke eindtermen. De decretale specifieke eindtermen worden ontwikkeld, althans voor wat het algemeen secundair onderwijs (ASO) betreft, uit de kenmerkende onderdelen van een bepaald wetenschapsdomein. Ze worden vastgelegd door het Vlaamse Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR). Voor het ASO werd besloten geen afgeleide specifieke eindtermen te ontwikkelen. Dat heeft te maken met de aard van specifieke eindtermen binnen het ASO. In het ASO zijn – in tegenstelling tot de andere onderwijsvormen – de specifieke eindtermen veel minder onderhevig aan snelle veranderingen in de samenleving. Daarom moet inhoudelijk veel minder snel op de bal worden gespeeld en volstaat het decretale specifieke eindtermen voor het einde van de derde graad te formuleren.

Die keuze brengt aldus de minister een aantal problemen met zich mee. Sommige polen worden al in de tweede graad ASO aangeboden. Dat is bijvoorbeeld het geval voor economie, wetenschappen en humane wetenschappen. Wanneer alleen specifieke eindtermen voor het einde van het secundair onderwijs worden geformuleerd dreigen de overgangen tussen scholen van de tweede naar de derde graad voor leerlingen bemoeilijkt te worden en dreigt de gelijkwaardigheid van de uitgereikte getuigschriften tweede graad in het gedrang te komen.

Het is volgens de minister niet denkbeeldig dat het ontbreken van specifieke eindtermen voor de tweede graad tot gevolg heeft dat de onderwijsprogramma's en de leerplannen van de verschillende onderwijsverstrekkers sterk van elkaar afwijken met de hiervoor geschetste gevolgen. Daarom hebben de onderwijsverstrekkers er zich toe verbonden om samen met de overheid een cesuur te bepalen tussen de tweede en de derde graad voor de decretale specifieke eindtermen van de polen die in de tweede en de derde graad voorkomen. Deze afspraken moeten de equivalentie van de getuigschriften tussen de verschillende onderwijsverstrekkers garanderen en schoolveranderingen van leerlingen flexibel doen verlopen.

De minister licht verder toe dat de concipiëring van de decretale specifieke eindtermen werd toevertrouwd aan de Dienst voor Onderwijsontwikkeling van het Departement Onderwijs. De VLOR heeft over het eindresultaat advies uitgebracht op 19 november 2002. Dat heeft geleid tot een gedeeltelijke bijsturing van het ontwerp van specifieke eindtermen.

Er werd geopteerd voor de koppeling van specifieke eindtermen aan afzonderlijke polen, in plaats van aan afzonderlijke vakken waaruit de pool eventueel kan zijn samengesteld. Redenen hiervoor zijn enerzijds dat de studierichtingen, in het themadecreet spreekt men van opleidingen, van het ASO één of tweepolig zijn opgevat, waarbij eenzelfde pool in verschillende opleidingen kan voorkomen. Anderzijds is een pool verbonden met een afgebakend wetenschapsdomein, dat inhoud geeft aan het specifiek gedeelte van een opleiding.

Op die manier zijn eindtermen ontwikkeld voor de polen economie, humane wetenschappen, Grieks, Latijn, moderne talen, sport, wetenschappen en wiskunde. Voor de resterende polen, namelijk topsport, R. Steinerpedagogie en Yeshiva gelden de volgende regelingen.

De minister gaat verder dat de ontwikkeling van specifieke eindtermen topsport duidelijke afspraken vergt met de sportfederaties en andere participanten die bij het in het secundair onderwijs gesloten topsportconvenant zijn betrokken. Momenteel is op initiatief van de Dienst voor Onderwijsontwikkeling een commissie bezig de specifieke eindtermen topsport te formuleren. De commissie is evenredig samengesteld met vertegenwoordigers uit het onderwijs en de sportwereld. De commissie zal tegen eind mei een voorstel van specifieke eindtermen finaliseren. De specifieke eindtermen voor topsport zullen later aan het Vlaamse Parlement worden aangeboden. Hoewel de procedure nog niet is afgerond, zal er alleszins over worden gewaakt dat de specifieke eindtermen voor de pool topsport gelijktijdig met de specifieke eindtermen voor de andere polen in acht moeten worden genomen.

Voor de R. Steinerpedagogie en Yeshiva kunnen ofwel de specifieke eindtermen van andere polen worden overgenomen, ofwel kunnen de betrokken onderwijsaanbieders zelf een gelijkwaardig alternatief formuleren, zoals dat in het verleden al is gebeurd voor de eindtermen van de basisvorming.

De kwaliteitsborging van het ASO is een uitdaging die verloopt via het transparanter maken van het onderwijsaanbod en via de introductie van eindtermen voor de vakken van de basisvorming en de specifieke eindtermen voor de polen van de onderscheiden opleidingen.

De Vlaamse regering heeft op 17 oktober 2003 het besluit tot vaststelling van de bij decreet te bekrachtigen decretale specifieke eindtermen voor het algemeen secundair onderwijs definitief goedgekeurd. Het voorliggende ontwerp van decreet leidt tot bekrachtiging van het voormelde besluit en tot vaststelling van het tijdstip van uitwerking.

De minister besluit dat aangezien de decretale specifieke eindtermen moeten worden bereikt op het einde van het ASO en de realisatie daarvan slechts progressief, leerjaar na leerjaar, vanaf het schooljaar 2003 – 2004 verloopt (de onderwijsinrichters hebben zich in hun leerplannen hierop voorbereid), de specifieke eindtermen voor het ASO uitwerking hebben vanaf het schooljaar 2006 - 2007. Het is de bedoeling om de scholen op het vlak van het bereiken van de decretale specifieke eindtermen een flexibele aanpassings- en voorbereidingsperiode te geven. Op die wijze worden de bescherming van leerlingenbelangen en de implementatie van nieuwe leerplannen gevrijwaard. De scholen moeten de decretale specifieke eindtermen pas

voor de tweede en derde graad samen – vanaf het schooljaar 2006 - 2007 in acht nemen en kunnen vanaf dan daarop overheidscontrole verwachten.

II. Algemene bespreking

De heer *Frans Ramon* stelt dat dit ontwerp van decreet het resultaat is van specialistenwerk vanuit de DVO. Hij weet dat er vanuit de polen economie en sport een aantal vragen en kritieken werden geuit. Is hiermee iets gebeurd ?

De *minister* antwoordt dat alle specialiteiten, ook voor de polen economie en sport, in de voorbereiding betrokken waren. Voor de ontwikkeling van specifieke eindtermen topsport werden afspraken gemaakt met de sportfederaties en andere participanten die bij het in het secundair onderwijs gesloten topsportconvenant zijn betrokken. Momenteel is op initiatief van de Dienst voor Onderwijsontwikkeling een commissie bezig de specifieke eindtermen topsport te formuleren. De opmerkingen waarnaar de heer Frans Ramon refereert, werden volgens de minister niet meer herhaald zodat men er kan van uitgaan dat deze problemen zijn opgelost.

De heer *Gilbert Vanleenhove* verwijst naar zijn vraag in de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie over de afstemming van de eindtermen tussen Nederland en Vlaanderen. Uit de informatie die hij daarop ontving, blijkt dat de eindtermen in Nederland zeer beknopt zijn, terwijl men in Vlaanderen voor gelijkaardige eindtermen een zeer uitgebreide beschrijving toepast. Voor bijvoorbeeld de positieve wetenschappen gaat men in Nederland effectief naar de kerndoelen, terwijl men dit in Vlaanderen zeer gedetailleerd uitspit. Hetzelfde geldt voor de voorliggende specifieke eindtermen ASO.

Hij concludeert hieruit dat men in Vlaanderen op het vlak van de uitwerking van de eindtermen veel te detaillistisch is tewerk gegaan. Hij herinnert eraan dat zijn fractie in het verleden herhaaldelijk hierop gewezen heeft en dat de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid tijdens de vorige legislatuur de eindtermen tot tweemaal toe heeft teruggestuurd omdat ze te uitgebreid waren.

De uitgebreide eindtermen beknotten volgens de heer Gilbert Vanleenhove bovendien de creativiteit van de leerkracht. Hij is ervan overtuigd dat iedere leerkracht automatisch een aantal zaken zal toepassen, ook al zouden die niet in de eindtermen

opgenomen zijn. Om deze redenen zal hij zich bij de stemming onthouden.

De heer *Karlos Callens* is een andere mening toegedaan. De voorliggende eindtermen zijn uitgebreid, maar ook interessanter dan de algemene en korte omschrijvingen uit Nederland. Een leerkracht kan met een meer gedetailleerde uitwerking, veel minder fouten maken bij de toepassing ervan. Hij is ervan overtuigd dat leerkrachten liever met uitgebreide eindtermen werken dan in het ongewisse te blijven over het feit of men wel voldoende tegemoet komt aan de eindtermen.

De heer *Gilbert Vanleenhove* reageert hierop dat men rekening moet houden met de professionaliteit van de leerkracht. Bovendien moet iedere leerkracht de mogelijkheid hebben om zijn eigen creativiteit en waarden in zijn lessen te leggen. Dit wordt echter sterk beknot door de detaillistische eindtermen.

De heer *Luc Martens* sluit zich aan bij de heer *Gilbert Vanleenhove*. Ook hij onderlijnt dat zijn fractie al sinds 1993 gewezen heeft op het gevaar voor te uitgebreide eindtermen. Inmiddels stelt hij vast dat het van kwaad naar erger is geëvolueerd.

De leerkracht ervaart de gedetailleerde eindtermen als verstikkend voor zijn job. Meer en meer stelt men zich vragen bij de doelstellingen en de invulling van de eindtermen. Het doel, nl. het behalen van de eindtermen, staat immers een verschuiving in de weg naar het opbouwen van een leerwinst. Dit is een totaal andere benadering dan de eindtermen.

De heer *Gilbert Van Baelen* vraagt zich af wat de CD&V-fractie tussen 1993 en 1999 heeft gedaan, ondanks het feit dat de commissie de eindtermen tot tweemaal toe heeft teruggestuurd. De huidige meerderheid voert enkel uit wat toen decretaal werd vastgelegd.

Hij stelt vervolgens vast dat de heer *Luc Martens* een belangrijke uitspraak heeft gedaan. De heer *Luc Martens* stelt volgens hem dat CD&V ervoor kiest om niet meer op basis van het niveau van de gemiddelde leerling het onderwijssysteem uit te bouwen zoals dit vandaag gebeurt. CD&V kiest blijkbaar nu voor een leerlinggebonden benadering waarbij het aspect leerwinst voorop staat. Uiteindelijk zal men volgens de spreker toch altijd een *modus vivendi* moeten vinden over minimumdoel-

stellingen, wat in principe ontwikkelingsdoelen en eindtermen zijn.

Uiteindelijk gaat dit debat over de autonomie van de leerkracht. Hij suggereert om de website www.onderwijsinspectie.be te bezoeken. Daarop staat een indrukwekkende lijst van vragen die de inspectie heeft opgemaakt op basis van wat leerkrachten menen te moeten doen in opdracht van 'Brussel'. Hierbij gaat het om het ervaren van de planlast. Het is volgens hem verbazend vast te stellen hoeveel zaken leerkrachten niet móeten doen.

Hij besluit hieruit dat er blijkbaar een aantal andere actoren meespelen die er mede voor zorgen dat leerkrachten de eindtermen e.d. als een wurgend gegeven beschouwen. Hij verwijst daarbij als voorbeeld naar de leerplannen die nog veel uitgebreider zijn dan de eindtermen. De uiteindelijke vraag over de eindtermen is of ze te specifiek zijn dan wel het minimum minimorum is dat een leerling tijdens de studieduur moet kunnen bereiken. De heer *Gilbert Van Baelen* besluit dat hijzelf daar niet inhoudelijk kan over oordelen. Hij vertrouwt erop dat de experts terzake weten hoe ver men daarin kan gaan.

De *minister* sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer *Gilbert Van Baelen*. Zij geeft toe dat de eindtermen wellicht te overladen zijn en dat een kritische poging ontstoffing nodig is. Dit laatste geldt zeker voor de leerplannen. Ook zij is van mening dat de leerkracht meer autonomie moet krijgen, maar stelt tegelijkertijd vast dat men voor de opmaak van de leerplannen telkens weer terugrijpt naar de modellen van de onderwijskoepels. Daardoor blijft er van de autonomie niet veel meer over.

De heer *Julien Librecht* mert een dualiteit op : de ene groep wil enkel een richtinggevend kader voor de leerkracht, terwijl de andere groep pleit voor "een voorgesneden brood". De heer *Julien Librecht* laat zich positief uit over het voorliggende ontwerp van decreet. Hij is tevreden dat de Raad Secundair Onderwijs erkent dat het studiegebied algemene vorming in het volwassenenonderwijs belangrijk is en dat het tweedekansonderwijs deel uitmaakte van de voorbereidende poolgroepen. Bovendien is het positief dat het advies getoetst werd aan het zeer brede ASO-veld en dat de specifieke eindtermen getoetst werden op hun haalbaarheid, nl. de studiebelasting. Dit laatste gebeurt volgens hem te weinig in het onderwijs.

Tot slot stelt hij vast dat de Raad van State geen opmerkingen heeft gemaakt bij dit ontwerp van decreet. Zijn fractie zal dit ontwerp van decreet mee goedkeuren.

III. Artikelsgewijze bespreking

Artikelen 1 tot 3

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 7 stemmen, bij 4 onthoudingen.

IV. Eindstemming

Het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de decretale specifieke eindtermen voor het algemeen secundair onderwijs wordt aangenomen met 7 stemmen, bij 4 onthoudingen.

De verslaggever,

Gilbert
VAN BAELEN

De voorzitter,

Gilbert
VANLEENHOVE
